

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของประเทศไทย หรือภาคเหนือ รวมทั้งยังสามารถเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายที่ครบในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่องค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ 3 แบบเพื่อตอบสนองความต้องการท่องเที่ยว โดยมีรูปแบบในการท่องเที่ยว คือ รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) และ รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ซึ่งหมายถึงการท่องเที่ยวที่ผสมผสานการท่องเที่ยว กับความต้องการอื่นเพิ่มเติมเช่นการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long stay Tourism) เป็นต้น (วาริษฐ์ มัชฌมบุรุษ, 2550: ระบบออนไลน์)

หลังวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 การท่องเที่ยวถือเป็นธุรกิจดาวรุ่งในการสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2552) พบว่าแนวโน้มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เพิ่มขึ้นทุกปี (ดังแสดงในตารางที่ 1) ในปี พ.ศ. 2546 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวน 3,399,906 คน ลดลงจากปี พ.ศ. 2545 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ 3,460,886 คน อาจเนื่องมาจากการได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคซาร์ส (SARS) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546) ปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นถึง 3,898,543 คน อาจเนื่องมาจากนโยบายการรณรงค์เรื่องการท่องเที่ยวภายในประเทศ และได้มีการนำทูตสันตวไมตรีจากประเทศจีนอย่างหมีแพนด้ามาอยู่ที่สวนสัตว์เชียงใหม่ (สุนทรธา วงษ์พันธุ์, 2550) และในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 ถึงร้อยละ 43.58 หรือจำนวน 5,590,326 คน อันเนื่องมาจากการจัดงานราชพฤกษ์ 2549 จึงทำให้นักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่มากขึ้น อย่างไรก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวหลังปี พ.ศ. 2549 มีแนวโน้มที่ลดลง โดยในปี พ.ศ. 2551 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 5,313,352 คน ลดลงจากปี พ.ศ. 2550 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยว 5,356,867 คน ซึ่งอาจเกิดจากภาวะหมอกควัน และเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีการปิดสนามบินสุวรรณภูมิ (ฝ่ายวิจัยธุรกิจ บมจ. ธนาคารกรุงไทย, 2551)

ตารางที่ 1 แสดงสถิตินักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่เดินทางมาจังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2545- ปี พ.ศ. 2551

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว
2545	3,460,886
2546	3,399,906
2547	3,898,543
2548	3,888,188
2549	5,590,326
2550	5,356,867
2551	5,313,352

ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552

แม้จะมีการคาดการณ์ของ ศูนย์วิจัยกสิกร (2553) ว่าตลาดนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติของไทยมีแนวโน้มถดถอยลงเล็กน้อยจาก ปี พ.ศ. 2552 แต่กลับพบว่ายังคงมีปัจจัยภายในประเทศที่สำคัญที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ได้แก่ 1) ภัยธรรมชาติรุนแรงที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ส่งผลกระทบทำให้การเดินทางท่องเที่ยวไปต่างประเทศของคนไทยมีแนวโน้มชะลอการเติบโต เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในหมู่คนไทย 2) มาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่เกินคนละ 15,000 บาท ให้แก่ผู้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งจะมีผลช่วยให้ผู้บริโภคมีอำนาจซื้อเพิ่มขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น 3) กลยุทธ์ทางการตลาดของธุรกิจท่องเที่ยว โดยเฉพาะการลดราคาในรูปแบบแพ็คเกจสุดคุ้ม ทั้งรูปแบบแพ็คเกจท่องเที่ยว แพ็คเกจโรงแรม เป็นต้น ปัจจัยเกื้อหนุนดังกล่าวจะส่งผลดีต่อผู้ประกอบการด้านธุรกิจท่องเที่ยวในการขยายตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทย

มีการคาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวในปี 2553 ธุรกิจท่องเที่ยวจะมีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันระหว่างธุรกิจโรงแรม ซึ่งผู้ประกอบการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหันมาสนใจลงทุนในโรงแรมขนาดเล็กหรือโรงแรมบูติคเพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงหรือนักท่องเที่ยวกลุ่มไฮเอนด์ที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ 40 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจโดยรวมจะอยู่ในช่วงขาลง แต่กลับพบว่าการลงทุนโรงแรมขนาดเล็กหรือโรงแรมบูติคในจังหวัดเชียงใหม่ยังคงขยายตัวไม่หยุด จากการเปิดเผยของ นายจิตพงษ์ เกื้อวงศ์ ประธานกลุ่มเชียงใหม่บูติคโฮเทล พบว่าจากเดิมในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนโรงแรมบูติคเพียง 15 แห่ง และเพิ่มขึ้นเป็น 50 แห่งในปี พ.ศ. 2550 (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์,

2553: ระบบออนไลน์) ปัจจุบันมีโรงแรมบุตติกสร้างใหม่เตรียมเปิดตัวภายในปี พ.ศ. 2553 จำนวน 20 แห่ง ซึ่งในกลุ่มสมาชิกเชียงใหม่บุตติกโฮเทลมีสมาชิกรวมประมาณ 300 ห้อง และโรงแรมที่ไม่เป็นสมาชิกอีก 200-300 ห้อง หากรวมจำนวนห้องพักของโรงแรมบุตติกที่เปิดใหม่ จะมีห้องพักมากถึง 1,000 ห้อง (กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 2553: ระบบออนไลน์) จากจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นปฏิเสธไม่ได้ว่าการแข่งขันในตลาดย่อมสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้แข่งขันในเรื่องราคา แต่จะเน้นที่คุณภาพ มาตรฐานและการให้บริการเป็นหลัก โรงแรมแต่ละแห่งล้วนมีจุดขายที่แตกต่างกัน เพื่อสนองตอบความต้องการของลูกค้าที่หลากหลาย จากข้อมูลของกลุ่มเชียงใหม่บุตติกโฮเทลพบว่า ไตรมาสแรกของปี 2553 อัตราการเข้าพักของโรงแรมบุตติกในจังหวัดเชียงใหม่มีแนวโน้มดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปี 2552 ประมาณร้อยละ 20 และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากที่ผ่านมาโรงแรมในลักษณะนี้ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการหาประสบการณ์ใหม่ๆ จากการพักผ่อน และการตกแต่งที่มีเอกลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่นซึ่งจะแตกต่างกันไป (บางกอกบิสนิส, 2552: ระบบออนไลน์) แต่จากภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและสถานการณ์ความวุ่นวายทางการเมืองในช่วงปลายปีจนมีการปิดสนามบินรวมถึงการประชุมของกลุ่มคนเสื้อแดง ส่งผลกระทบบ้างทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลดลงถึงร้อยละ 30 - 40 และคาดว่าปี พ.ศ. 2553 จะมีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่องอีกไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 สถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ประกอบการโรงแรมบุตติกหันมาทำตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดผลกระทบและอุดช่องว่างจากจำนวนผู้เข้าพักที่หายไป (กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 2553: ระบบออนไลน์) เนื่องจากยังถือว่านักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นตลาดหลักของการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่(เทศบาลนครเชียงใหม่, 2551: ระบบออนไลน์) โดยผู้ประกอบการได้เข้าร่วมแผนกระตุ้นตลาดกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ในการลดราคาห้องพักเจาะตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยระดับกลางถึงบนที่มีกำลังซื้อ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงถึงการที่นักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถเลือกใช้บริการจากสถานที่ต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการของ โรงแรมบุตติกแต่ละแห่งที่จะแสดงถึงศักยภาพในการบริการและการแข่งขัน เพื่อสร้างความแตกต่างในการทำให้นักท่องเที่ยวหันมาใช้บริการ โรงแรมของตน ดังนั้นนักศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการ โรงแรมบุตติกในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำมาพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการเพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการ โรงแรมบุตติกในจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการ โรงแรมบูติกในจังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถนำเอาผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการวางแผนและพัฒนาการให้บริการของ โรงแรมบูติกในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

นิยามศัพท์

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง บุคคลชาวไทยที่มีสัญชาติ และหรือเชื้อชาติไทย ที่เดินทางจากสถานที่อื่นพำนักถาวรของตน ไปยังจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการชั่วคราว มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อน เยี่ยมญาติ ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา ติดต่อธุรกิจ การประชุม การรักษาสุขภาพ หรือเพื่อประกอบภารกิจอื่นๆ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการ โรงแรมบูติกในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่อยู่ในตลาดเป้าหมาย โรงแรมบูติกที่นักท่องเที่ยวเลือกใช้บริการ เหตุผลในการเลือก บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือก เวลาที่ตัดสินใจเลือก สถานที่ๆตัดสินใจเลือก และนักท่องเที่ยวเลือกอย่างไร

โรงแรมบูติก หมายถึง คือโรงแรมที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมบูติกเชียงใหม่ ซึ่งมีขนาดกะทัดรัดมักมีจำนวนไม่เกิน 100 ห้อง แต่ละห้องอาจมีขนาดไม่ใหญ่หรือใช้พื้นที่แบบ “the best out of small spaces” เดิมโรงแรมประเภทนี้ไม่เน้นตอบสนองความต้องการและไลฟ์สไตล์ของนักเดินทางแบบ business traveler หลายแห่งจึงไม่มีห้องประชุมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ แต่เมื่อแนวโน้มของนักธุรกิจที่นิยมเข้าพักในโรงแรมบูติกมากขึ้น โรงแรมเหล่านี้จึงให้ความสำคัญกับบริการและความสะดวกมากขึ้น โดยโรงแรมบูติกมักมีดีไซน์ที่แตกต่างและโดดเด่นหรืออาจมีรูปแบบของการสร้างโรงแรมที่น่าสนใจ ขณะที่บางแห่งอาจดัดแปลงมาจากอาคารที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน ขณะที่บริการเฉพาะบุคคลหรือกลุ่ม (customized service) ก็ถือเป็นอีกหนึ่งจุดขายของ โรงแรมลักษณะนี้ เพราะขนาดโรงแรมที่เล็กกว่า พนักงานจึงสามารถใส่ใจกับรายละเอียดของลูกค้าแต่ละคน และมีความใกล้ชิดกับลูกค้าทุกคนได้มากกว่าโรงแรมขนาดใหญ่